

ŞEKİL, ŞEKİL HER YER ŞEKİL

Yazan
LENKA CHYTILOVÁ

Resimleyen
GARY BOLLER

Çeviri
DAMLA KELLEÇIOĐLU

Etrafımız
şekillerle sarılı.
Neden her yerde
onları görürüz?
Hangi şekilleri
tanıyoruz? Peki
şekiller bize ne
anlatmak istiyor?

**ŞEKİL NEDİR?
BİZİM İÇİN NEDEN
ÖNEMLİDİR?**

4

**İLETİŞİM
KURMAMIZI
KOLAYLAŞTIRAN
ŞEKİLLER**

6

**DÜZENİ SAĞLAYAN
ŞEKİLLER**

8

**EVDE
GÖREBİLECEĞİMİZ
ŞEKİLLER**

10

**SİMGE
ŞEKİLLER**

12

**DİĞER DÜZ
ŞEKİLLER:
GEOMETRİYE
DÖNÜŞ**

14

**YOLUMUZU
BULDURAN
ŞEKİLLER**

16

**DOĞADAKİ
ŞEKİLLER**

18

**YARDIM ELİ UZATAN
ŞEKİLLER**

20

**SÜSLÜ
ŞEKİLLER**

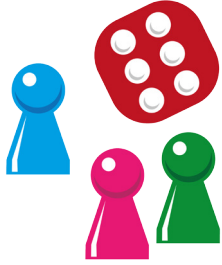
22

**ÜÇ BOYUTLU
ŞEKİLLER:
KATI CİSİMLERE
BİR BAKIŞ**

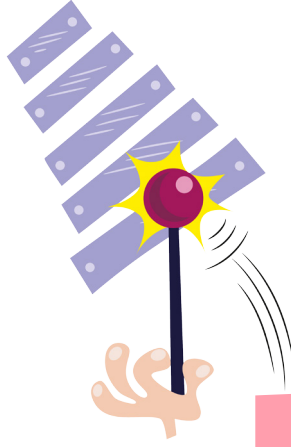
24

**OYUNCU
ŞEKİLLER**

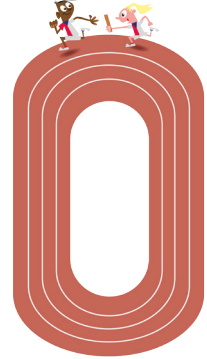
26

MÜZİKLİ ŞEKİLLER

28

**SPORCU
ŞEKİLLER**

30

**BAŞARI
GÖSTEREN
ŞEKİLLER**

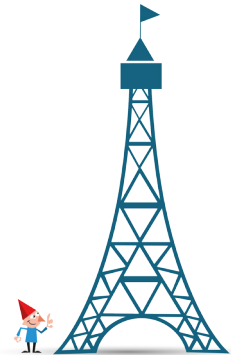
32

**EŞYALARI
HAREKET ETTİREN
ŞEKİLLER**

34

**SANATTA
ŞEKİLLER**

36

ŞEKİL NEDİR?

Bizim için neden önemlidir?

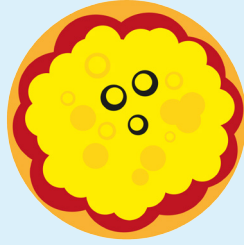
Çevrenize şöyle bir bakın. Gördüğünüz pek çok şey, çok uzun zamandır aşına olduğunuz şekillerden oluşuyor: dikdörtgenler, kareler, daireler ve üçgenler. Her yerde, bambaşka biçimlerde karşımıza çıkarlar. Şekiller, onları etkili kılan pek çok özelliğe sahiptir. Şekiller olmasa pek çok şey işe yaramazdı.

Öncelikle gelin, birkaç şekli hatırlayalım:

Trafik işareti üçgen şeklinde.

Pizza daire şeklinde.

Alıştırma kitabı dikdörtgen şeklinde.

Satranç tahtası kare şeklinde (üstelik karelere bölünmüş).

Şekiller hakkında konuştuğumuzda bir düzlemdeki basit nesnelere söz ederiz: Yani iki boyutu, sadece eni ve boyu olan, bir kâğıda çizebileceğiniz düz nesnelere söz ederiz.

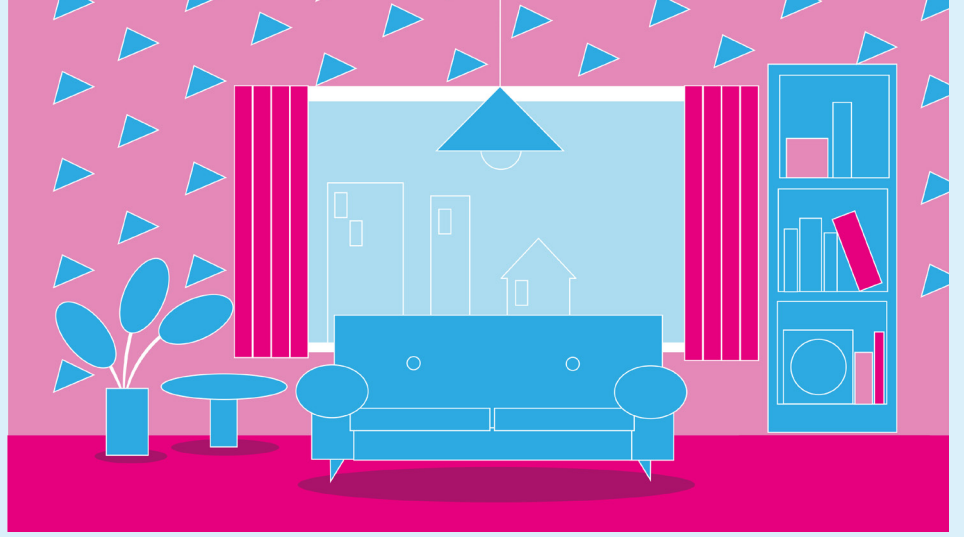
Köşe

Kenar

Şekillerin genellikle **kenarları** olur ve kenar sayısı farklı şekilleri birbirinden ayırmak için önemlidir. Kenarların bulunduğu yere **köşe** denir.

Şekillerle ilgilenen bilime **geometri** denir.

Bazı şekilleri neyin özel yaptığını anlamak için geometrik şekillerin kenarlarını incelememiz gerekir: Bazı kenarlar birbirine **paraleldir**, bazılarıysa **dik**.

Dik kenarlar birbiriyle dik açıyla buluşur: Bunu basit bir örnekle göstermek mümkündür. Bir dolabın kenarları, odanın yerine diktir. Benzer şekilde, pek çok ağaç yere dik olarak büyür ve güneşe doğru yönelir.

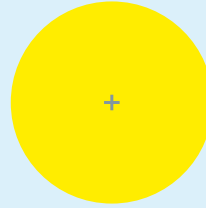
Paralel kenarlar kesişmeyen kenarlardır. Onları sonsuza kadar uzatsak bile asla karşılaşmayacak ya da birbirini kesmeyecek düz çizgilerden oluşurlar.

Bu odadaki paralel ve dik kenarları bulabilir misin?

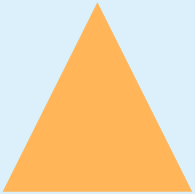
Şimdi de basit şekillere ve özelliklerine bir bakalım...

Kare aynı uzunlukta dört kenara sahiptir. Karşılıklı kenarlar birbirine paralel, komşu kenarlarsa birbirine dik uzanır. Dahası da var: Karşılıklı köşeleri birbirine bağladığımızda köşegenler elde ederiz ve onlar da birbirine diktir!

Dairenin tek bir kenarı vardır ve sonsuz köşeye sahiptir, çünkü bir dairedeki her nokta bir köşe sayılır. Baş döndürücü, öyle değil mi?

Üçgenin üç kenarı ve dolayısıyla üç köşesi bulunur. Kenarlar farklı uzunlukta olabilir, ayrıca kenarlardan ikisi birbirine dik de olabilir.

Dikdörtgen, sadece karşılıklı kenarlarının aynı uzunlukta olmasıyla kareden ayrılır, komşu kenarlarsa aynı uzunlukta değildir. Karşı kenarlar birbirine paralel uzanır, komşu kenarlar birbirini dik keser ama dikdörtgenin köşegenleri birbirine dik değildir.

Bu kadar geometri dersi yeter de artar!
Haydi şimdi şekillerle dolu dünyamızda gezintiye çıkalım!

Dikdörtgen
şeklinde bir
pankart hazırladık.
Pizzalara ananas
konmasını protesto
ediyoruz!

İLETİŞİM KURMAMIZI

Kolaylaştıran şekiller

Birçok dil bilsek bile, şekiller sayesinde söylemek istediklerimizi daha kolay anlatabiliriz. Sabırsızlıkla beklediğimiz kartpostal, dikdörtgen pul ve yuvarlak posta damgası sayesinde gelir; buzdolabındaki mesaj sayesinde neler satın almamız gerektiğini öğreniriz.

Farklı şekillere sahip
her flama bir harfi
simgeliyor. Vira vira!

Daire ve üçgen şeklindeki trafik işaretleri, okula yaklaştığımızda, saatte 30 kilometreden yüksek bir hızla ilerleyemeyeceğimizi söylüyor.

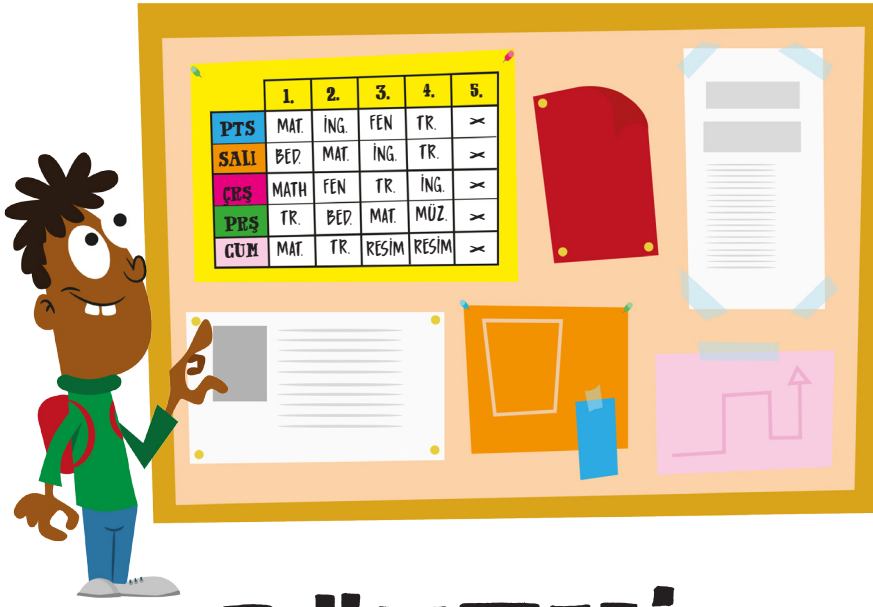
Cep telefonu mesajlarındaki gülen yüzler duygularımızı belirtmemize yardımcı oluyor. Bu sarı yuvarlakları gördüğümüzde arkadaşlarımızın yüz ifadelerini hayal edebiliyoruz.

Tolga acil çıkış kapısını bulamadı! Neyse ki şu dikdörtgen tabelayı gördü!

Büyükannene gönderdiğin mektuba dikdörtgen bir pul yapıştırman yeterli, böylece mektup sağ salim eline ulaşır.

BERNA Ç.
ÇİÇEK SOKAK NO: 43
İZMİR/TÜRKİYE

DÜZENİ

Sağlayan şekiller

Şekiller, haftalık programları keşfetmemize, yönlendirme ve yönerge listelerini okumamıza, hatta mağazada doğru tutarı ödememize olanak sağlar.

Çevremizdeki karmaşadan kurtulmak için ihtiyaç duyduğumuz kuralları şekillerle anlatırız. Üstelik bazıları çok katı kurallar getirir. Örneğin trafik işaretleri! Bu şekillere her zaman uymakta fayda var, eh ne de olsa cehalet iyi bir mazeret sayılmaz!

İşte şimdi karşıya geçebilirsin!
Trafik ışıklarının yeşil yuvarlağı yandı!

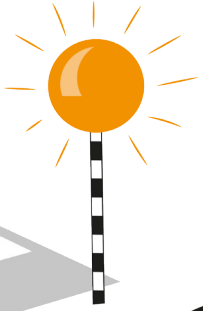
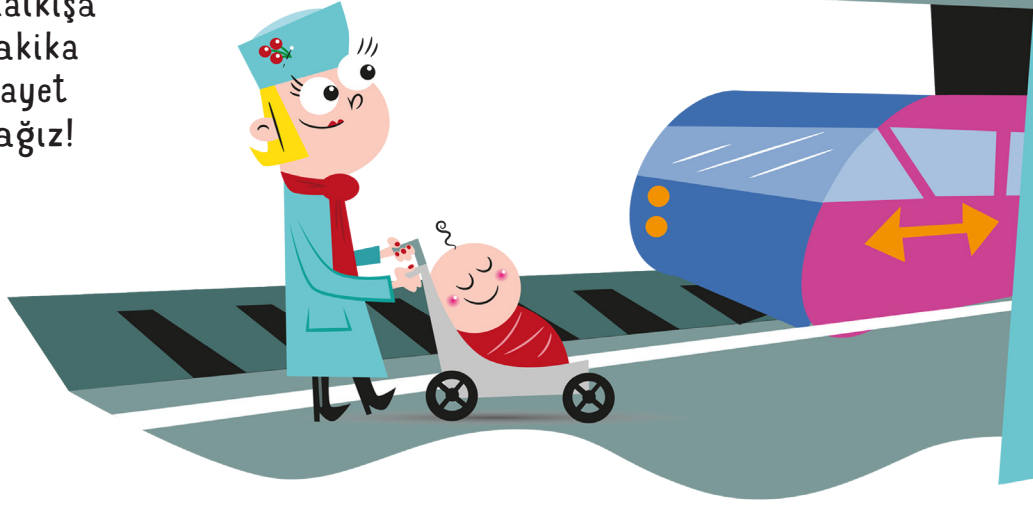

Şimdiki ders ne Volkan? Matematik mi yoksa beden eğitimi mi? Panodaki ders programına bakar mısın?

Sürücüler yolda beyaz dikdörtgenler gördüğünde durup yayalara yol vermelidir. Karşıya geçmenize yardım edelim mi?

İstasyondaki dikdörtgen şeklindeki tabelaya göre hâlâ vaktimiz var... Kalkışa daha on beş dakika var. Sonra nihayet evimize varacağız!

Yuvarlak saat ne kadar acımasız!
Haydi, okula gitmek için kalkmalısın.
Sabah oldu!

Berk, ne kadar öksürük şurubu içmesi gerektiğini anlamaya çalışıyor. Fakat bu bilgiyi, upuzun dikdörtgen prospektüsün neresinde bulabilir ki?

Ahu, kâğıt para uzatarak ödeme yapıyor, para üstü olarak yuvarlak bozuk paralar alıyor.

Giray, limonata yaparken limonu kusursuz yuvarlaklar halinde doğruyor. Aman parmaklara dikkat!

Elektrikli ocaklar, tavaların alt yüzeyi gibi yuvarlak. Acaba akşama yemekte ne var?

Tığ işi karelerden battaniye örme konusunda Büyükkannem Meral'in eline kimse su dökemez.

EVDE görebileceğimiz şekiller

Şekiller, evin dört bir yanında karşımıza çıkar... Ekmek, peynir ya da salatalık dilimlerinin kendilerine özgü şekilleri vardır. Tepsiler ve tabaklar genellikle yuvarlaktır. Peki ya banyoda neler vardır? Lavabonun üstünde duran dikdörtgen şeklindeki ayna, her gün moda dergisinden fırlamışız gibi görünmemizi sağlar.

Annem,
çocuklar okula
götürsün diye üçgen
sandviçler hazırladı.
Sakin hepsini birden
almaya kalkma,
Deniz!